

STN	Ergonómia Interakcia človek-systém Časť 5: Požiadavky na usporiadanie pracoviska a na pracovnú polohu (ISO 9241-5: 2024)	STN EN ISO 9241-5 83 3580

Ergonomics of human-system interaction
Part 5: Workstation layout and postural requirements

Ergonomie de l'interaction homme-système
Partie 5: Aménagement du poste de travail et exigences relatives aux postures

Ergonomie der Mensch-System-Interaktion
Teil 5: Anforderungen an Arbeitsplatzgestaltung und Körperhaltung

Táto slovenská technická norma je slovenskou verziou európskej normy EN ISO 9241-5: 2024. Preklad zabezpečil Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky. STN EN ISO 9241-5 má rovnaké postavenie, ako majú oficiálne verzie.

This standard is the Slovak version of the European Standard EN ISO 9241-5: 2024. It was translated by Slovak Office of Standards, Metrology and Testing. STN EN ISO 9241-5 has the same status as the official versions.

Nahradenie predchádzajúcich dokumentov

Táto slovenská technická norma nahrádza anglickú verziu STN EN ISO 9241-5 z novembra 2024, ktorá od 1. 11. 2024 nahradila STN EN ISO 9241-5 z októbra 2001 v celom rozsahu.

140760

Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky, 2025
Slovenská technická norma a technická normalizačná informácia je chránená zákonom č. 60/2018 Z. z. o technickej normalizácii v znení neskorších predpisov.

Národný predhovor

Obrázky a matematické výrazy v tejto STN sú prevzaté z elektronických podkladov dodaných z ISO, © 2024 ISO, ref. č. ISO 9241-5: 2024 E.

Informácie pre používateľa STN

Hlavné zmeny sú nasledovné:

- Rozšírenie a oprava kapitoly 3.
- Ďalšie informácie pridané do kapitoly 4.
- Ďalšie požiadavky a odporúčania uvedené v kapitole 5.
- Revízia prílohy A.

Normatívne referenčné dokumenty

Na nasledujúce dokumenty sa odkazuje v texte takým spôsobom, že časť ich obsahu alebo celý obsah predstavuje požiadavky tohto dokumentu. Pri datovaných odkazoch sa používa len citované vydanie. Pri nedatovaných odkazoch sa používa najnovšie vydanie citovaného dokumentu (vrátane akýchkoľvek zmien).

POZNÁMKA 1. – Ak bola medzinárodná publikácia zmenená spoločnými modifikáciami, čo je indikované označením (mod), použije sa príslušná EN/HD.

POZNÁMKA 2. – Aktuálne informácie o platných a zrušených STN a TNI možno získať na webovom sídle www.unms.sk.

ISO 9241-11: 2018 prijatá ako STN EN ISO 9241-11: 2018 Ergonómia. Interakcia človek-systém. Časť 11: Možnosti využitia. Definície a koncepty (ISO 9241-11: 2018) (83 3580)

ISO 9241-302: 2008 prijatá ako STN EN ISO 9241-302: 2009 Ergonómia. Interakcia človek-systém. Časť 302: Terminológia elektronických zobrazovacích displejov (ISO 9241-302: 2008) (83 3580)

Vypracovanie

Spracovateľ: doc. Ing. Daniela Onofrejová, PhD., Košice

Technická komisia: TK 29 Bezpečnosť strojov a ergonómia

**Ergonómia
Interakcia človek-systém
Časť 5: Požiadavky na usporiadanie pracoviska
a na pracovnú polohu
(ISO 9241-5: 2024)**

Ergonomics of human-system interaction
Part 5: Workstation layout and postural requirements
(ISO 9241-5: 2024)

Ergonomie de l'interaction homme-système
Partie 5: Aménagement du poste de travail
et exigences relatives aux postures
(ISO 9241-5: 2024)

Ergonomie der Mensch-System-Interaktion
Teil 5: Anforderungen an Arbeitsplatzgestaltung
und Körperhaltung
(ISO 9241-5: 2024)

Túto európsku normu schválil CEN 26. augusta 2024.

Členovia CEN sú povinní plniť vnútorné predpisy CEN/CENELEC, v ktorých sú určené podmienky, za ktorých sa tejto európskej norme bez akýchkoľvek zmien priznáva postavenie národnej normy. Aktualizované zoznamy a bibliografické údaje týkajúce sa takýchto národných noriem možno na požiadanie dostať od Riadiaceho strediska CEN-CENELEC alebo od každého člena CEN.

Táto európska norma existuje v troch oficiálnych verziách (anglickej, francúzskej, nemeckej). Verzia v akomkoľvek inom jazyku, ktorú na vlastnú zodpovednosť vydal člen CEN v preklade do národného jazyka a ktorá bola oznámená Riadiacemu stredisku CEN-CENELEC, má rovnaké postavenie, ako majú oficiálne verzie.

Členmi CEN sú národné normalizačné organizácie Belgicka, Bulharska, Cypru, Česka, Dánska, Estónska, Fínska, Francúzska, Grécka, Holandska, Chorvátska, Írska, Islandu, Litvy, Lotyšska, Luxemburska, Maďarska, Malty, Nemecka, Nórska, Poľska, Portugalska, Rakúska, Rumunska, Severného Macedónska, Slovenska, Slovinska, Spojeného kráľovstva, Srbska, Španielska, Švajčiarska, Švédska, Talianska a Turecka.

CEN

Európsky výbor pre normalizáciu
European Committee for Standardization
Comité Européen de Normalisation
Europäisches Komitee für Normung

Riadiace stredisko CEN-CENELEC: Rue de la Science 23, B-1040 Brusel

Obsah

strana

Európsky predhovor	6
Úvod	7
1 Predmet	8
2 Normatívne odkazy	8
3 Termíny a definície	8
4 Hlavné usmernenia	10
4.1 Všeobecné pripomienky	10
4.2 Všestrannosť a flexibilita	11
4.3 Fit (Vhodnosť)	11
4.4 Zmena polohy	12
4.5 Informácie pre používateľa	12
4.6 Udržiavateľnosť – prispôsobivosť	12
5 Požiadavky a odporúčania týkajúce sa navrhovania	12
5.1 Všeobecne	12
5.2 Polohy	13
5.2.1 Referenčná poloha(-y) pre navrhovanie	13
5.2.2 Polohy v sede	13
5.2.3 Polohy v stoji a v striedavom stoji a v sede	13
5.2.4 Prechodné polohy medzi sedením a státím – polostoj	13
5.3 Jednoduché prispôsobenie	15
5.4 Podporné plochy	16
5.4.1 Všeobecné odporúčania	16
5.4.2 Voľné priestory pod pracovnými plochami	17
5.4.3 Zorné vzdialenosti a zorné uhly	17
5.4.4 Povrchová úprava pracovnej plochy	18
5.4.5 Aspekty bezpečnosti a stability pracovísk	19
5.4.6 Strata energie na kontaktných plochách	19
5.5 Pracovná stolička	19
5.5.1 Všeobecné pripomienky	19
5.5.2 Parametre súvisiace s vhodnosťou	19
5.5.3 Dynamické aspekty sedenia	20
5.5.4 Podpora chrbta	21
5.5.5 Podpora ruky	22

5.6	Ďalšie podporné prvky.....	22
5.6.1	Držiaky dokumentov.....	22
5.6.2	Opierka chodidiel	23
5.6.3	Podpora pre ruky, zápästia a predlaktia.....	23
5.6.4	Pracoviská s ramenom na monitor	23
5.7	Usporiadanie pracovísk v rámci pracovného priestoru	24
5.7.1	Všeobecné pripomienky	24
5.7.2	Vedenie káblov	24
6	Zhoda.....	25
7	Meranie.....	25
7.1	Podporné plochy.....	25
7.2	Aspekty bezpečnosti a stability pracovísk.....	25
7.3	Výška sedadla.....	25
7.4	Kolieska	25
7.5	Usporiadanie pracovísk v rámci pracovného priestoru	25
Príloha A (informatívna) – Antropometrické údaje potrebné pre navrhovanie a výber pracoviska		26
A.1	Výber antropometrického súboru údajov.....	26
A.2	Použitie vybraných antropometrických rozmerov: poloha v sede.....	28
A.2.1	Všeobecne.....	28
A.2.2	Výška sedadla.....	28
A.2.3	Hĺbka sedadla.....	29
A.2.4	Šírka sedadla	29
A.2.5	Výška očí, v sede	29
A.2.6	Výška opierky na ruky.....	29
A.2.7	Dĺžka opierky na ruky.....	29
A.2.8	Vnútoraná vzdialenosť medzi opierkami na ruky	30
A.2.9	Výška ramena.....	30
A.2.10	Výška sedadla k spodnej strane pracovnej plochy	30
A.2.11	Svetlá výška pre koleno a chodidlo	31
A.2.12	Výška opierky na chrbát.....	31
A.2.13	Zorná vzdialenosť (x) a jej variácie (y).....	31
A.2.14	Vzdialenosť (z)	32
A.3	Použitie vybraných antropometrických rozmerov: poloha v stoji	32
A.3.1	Všeobecne.....	32
A.3.2	Výška očí, v stoji.....	33
A.3.3	Výška laktá, v stoji	33
Literatúra		34

Európsky predhovor

Tento dokument (EN ISO 9241-5: 2024) vypracovala technická komisia ISO/TC 159 *Ergonómia*, v spolupráci s technickou komisiou CEN/TC 122 *Ergonómia*, ktorej sekretariát je v DIN.

Tejto európskej norme sa musí priznať postavenie národnej normy buď vydaním identického textu, alebo oznámením najneskôr do marca 2025 a národné normy, ktoré sú s ňou v rozpore, musia sa zrušiť najneskôr do marca 2025.

Upozorňuje sa na možnosť, že niektoré časti tohto dokumentu môžu byť predmetom patentových práv. CEN nezodpovedá za identifikáciu ktoréhokoľvek alebo všetkých takýchto patentových práv.

Tento dokument nahrádza normu EN ISO 9241-5: 1999.

Akákoľvek spätná väzba a otázky k tomuto dokumentu sa majú adresovať národnému normalizačnému orgánu používateľov/národnej technickej komisii. Kompletný zoznam týchto orgánov je na webovom sídle CEN.

V súlade s vnútornými predpismi CEN-CENELEC sú túto európsku normu povinné prevziať národné normalizačné organizácie týchto krajín: Belgicka, Bulharska, Cypru, Česka, Dánska, Estónska, Fínska, Francúzska, Grécka, Holandska, Chorvátska, Írska, Islandu, Litvy, Lotyšska, Luxemburska, Maďarska, Malty, Nemecka, Nórska, Poľska, Portugalska, Rakúska, Rumunska, Severného Macedónska, Slovenska, Slovinska, Spojeného kráľovstva, Srbska, Španielska, Švajčiarska, Švédsko, Talianska a Turecko.

Oznámenie o schválení

Text ISO 9241-5: 2024 schválil CEN ako EN ISO 9241-5: 2004 bez akýchkoľvek modifikácií.

Úvod

Účelom tohto dokumentu je podporiť a zvýšiť výkonnosť a pohodu pri minimalizácii bezpečnostných a zdravotných rizík používateľov. Používatelia interaktívnych systémov zvyčajne zaujímajú rôzne polohy, napríklad v sede s opretým, vzpriameným alebo nakloneným trupom, v stoji alebo ich kombináciou. Pracovné miesta, ktoré sú prispôsobené takémuto používaniu, môžu podporovať pohyb, zvyšovať pohodu a znižovať fyzické, duševné a zrakové problémy.

Tento dokument je určený pre návrhárov a realizátorov výrobkov a pracovísk.

1 Predmet

Tento dokument špecifikuje ergonomické zásady, ktoré sa vzťahujú na požiadavky používateľov, návrh a obstaranie vybavenia pracoviska na používanie interaktívnych systémov s vizuálnymi displejmi.

Všeobecné zásady a požiadavky uvedené v tomto dokumente sa vzťahujú najmä na normy špecifikujúce technický dizajn nábytku a zariadení tvoriacich pracovné miesto. Sú určené na použitie projektantmi a realizátormi výrobkov a pracovísk.

2 Normatívne odkazy

Na nasledujúce dokumenty sa odkazuje v texte takým spôsobom, že časť ich obsahu alebo celý obsah predstavuje požiadavky tohto dokumentu. Pri datovaných odkazoch sa používa len citované vydanie. Pri nedatovaných odkazoch sa používa najnovšie vydanie citovaného dokumentu (vrátane akýchkoľvek zmien).

ISO 9241-11: 2018 *Ergonomics of human-system interaction – Part 11: Usability: Definitions and concepts*. [Ergonómia. Interakcia človek-systém. Časť 11: Možnosti využitia. Definície a koncepty.]

ISO 9241-302: 2008 *Ergonomics of human-system interaction – Part 302: Terminology for electronic visual displays*. [Ergonómia. Interakcia človek-systém. Časť 302: Terminológia elektronických zobrazovacích displejov.]

koniec náhľadu – text ďalej pokračuje v platenej verzii STN